

JOAN K. SMITH

Rola uniwersytetów europejskich w kształtowaniu amerykańskiego zespołu profesorskiego w XIX w.

Wpływy europejskie na kształtowanie się amerykańskiego szkolnictwa wyższego są dobrze znane z prac Johna S. Brubachera, Lawrence'a Veseya, Charlesa F. Thwinga i wielu innych, które dotyczą rozwoju uniwersytetów w Stanach Zjednoczonych¹. Jurgen Herbst i Carl Diehl natomiast przyczynili się do lepszego zrozumienia roli niemieckich szkół wyższych w życiu uczonych amerykańskich w XIX w. Właśnie Herbst cytuje Blissa Perry'ego, który pisał, że

"Niemcy posiadły wyłączny sekret nauki. Dla nas młodych naukowców było to niewątpliwe w latach osiemdziesiątych XIX w., tak jak to nie podlegało wątpliwości George'a Ticknora i Edwarda Everett'a, którzy wypłynęli z Bostonu kierując się na Getyngę w 1814 r."

^x Joan K. Smith jest profesorem Loyola University of Chicago. Bada m.in. wpływy europejskie na amerykańskie szkolnictwo i pedagogikę w XIX i XX w. Bierze czynny udział w międzynarodowym ruchu naukowym w zakresie historii wychowania, uczestnicząc w konferencjach International Standing Conference for the History of Education. Wykład na temat europejskich wpływów na kształtowanie się amerykańskiego grona profesorskiego specjalizującego się w zakresie pedagogiki wygłosiła w Katedrze Historii Oświaty i Wychowania WSP w Krakowie 20 lipca 1988 r.

¹ Zob. J. S. Brubacher i W. Rudy, *Higher Education in Transition*, New York 1958, Harper and Row; L. Vesey, *The Emergence of the American University*, Chicago 1965; Ch. F. Thwing, *The American and the German University*, New York 1928.

Zaś rektor Columbia College F. A. P. Bernard w 1886 r. wyraził opinię, że:

"w minionych latach dało się zauważyć przekonanie wśród przeważającej liczby młodzieży kończącej amerykańskie uczelnie, która miała aspiracje naukowe lub pedagogiczne, że pobyt w niemieckim uniwersytecie co najmniej rok jest nieodzowny dla osiągnięcia sukcesu"².

Diehl stwierdził, że "... była to wizja nauki..., która kuszyła amerykańskich studentów do wyjazdu do Niemiec", a dalej podkreślił, że "niemieccy profesorowie i studenci imponowali nie tylko poziomem i głębokością ich wiedzy z zakresu języków klasycznych i literatury, lecz w jeszcze większym stopniu prezentowaną systematyką tej wiedzy"³.

To, że niemiecka nauka ukształtowała nowoczesny paradygmat badań opierający się na naukach filologicznych jest niewątpliwe. Nie budzi też wątpliwości fakt, że studenci amerykańscy dostatecznie zrozumieli ducha i metodę nauki, toteż rozpoczęli jej uprawianie w pełni kompetentnie. Herbst i Diehl podkreślili również, że od przełomu XIX i XX w. potrzeba odbywania studiów za granicą w zakresie nauk ścisłych i humanistycznych nie była już odczuwana. Amerykańskie uniwersytety przekształcały się w instytucje wzorowane na niemieckich.

Moje zadanie nie polega na podważaniu lub obronie tej tezy. Jej autorzy zaprezentowali bowiem bardzo przekonujące dowody występowania tej tendencji. Chciałabym natomiast porównać kształcenie grona profesorskiego pedagogiki z kształceniem kadry nauk humanistycznych i ścisłych. Porównanie to ma dać odpowiedź na pytanie, czy związek pedagogiki z nowoczesną nauką (wyrażony studiami jej przedstawicieli za granicą i potwierdzony uzyskanymi stopniami doktorskimi z zakresu filozofii) był trwały i porównywalny z innymi dziedzinami wiedzy. Zatem chciałabym pokrótce przed-

² J. Herbst, *The German Historical School in American Scholarship*, Ithaca 1965, Cornell University Press, s. 2-3.

³ C. Diehl, *American and German Scholarship 1770-1870*, New Haven 1978, Yale University Press, s. 3.

stawić kwalifikacje kadry naukowej w tworzonych na Uniwersytecie w Chicago wydziałach pedagogicznych. Moje badania obejmują przede wszystkim okres 1890-1910.

★ TŁO HISTORYCZNE ★ Druga połowa XIX w. przyniosła wiele zmian w amerykańskim szkolnictwie wyższym. Jedną z nich było rozszerzenie programów studiów. Studiowanie było wzorowane na regułach obowiązujących w Uniwersytecie Johna Hopkinsa, utworzonym w 1876 r. Tutaj powstało także pierwsze seminarium z zakresu studiów historycznych i pedagogicznych kierowane przez wykształconego w Niemczech Herberta Baxtera Adamsa. W 1881 r. Uniwersytet Cornella powołał do życia katedrę, która miała badać historię amerykańską, zaś Amerykańskie Towarzystwo Historyczne, utworzone w latach dziewięćdziesiątych XIX w., rozpoczęło publikowanie prac poświęconych nowoczesnej nauce historycznej. W tym samym czasie studia z zakresu nauk społecznych rozszerzyły się znacznie, co spowodowało formowanie się kadry specjalistów z socjologii, antropologii i psychologii.

W latach sześćdziesiątych XIX w. istniały katedry pedagogiki w uniwersytetach Iowa i Michigan. Spełniały one zadania polegające na teoretycznym uzasadnieniu i praktycznej popularyzacji metod nauczania i uczenia się. Seminarium nauczycielskie podejmowały również podobne zadania. W latach osiemdziesiątych studia pedagogiczne stały się rzeczywistością, dzięki ustanowieniu Szkoły Pedagogicznej (Teachers College) przy Columbia University⁴.

Dlatego, biorąc pod uwagę rozwój badań pedagogicznych postępujący wraz z rozwojem badań historycznych i społecznych oraz ewolucją nauk ścisłych i przyrodniczych, wydaje się uzasadnione, że kształcenie kadry we wszystkich tych dziedzinach mogło być podobne. Poniżej zamieszczamy rozważania na temat proce-

⁴ R. J. Cunningham, *The German Historical World of Herbert Baxter Adams 1874-1876*. "The Journal of American History", 68 (September 1981), s. 261-275; P. Monroe, *A Cyclopedia of Education 2*, 1912, s. 401-408; N. M. Butler, *Across the Busy Years 1*. New York 1939, Charles Scribner's Sons, s. 176-187.

dury badań i źródeł, które wykorzystano w dowodzeniu tego twierdzenia. I dalej - zarysujemy profile naukowe trzech pedagogów zatrudnionych w University of Chicago w badanym okresie.

*** PROCEDURA BADAŃ *** Dla zobrazowania sformułowanego powyżej problemu podjęto badania nad identyfikacją nazwisk i rekonstrukcją biografii pracowników zatrudnionych na wydziałach nauk humanistycznych, ścisłych i pedagogicznych w XIX i na początku XX w. Przeanalizowano leksykony biograficzne, aby uzyskać następujące informacje: rodzaj, data, miejsce oraz liczba uzyskanych stopni naukowych; czy studia zagraniczne miały wpływ na uzyskanie stopnia, czy też nie; miejsce zatrudnienia, tj. w Szkole Pedagogicznej, na wydziale uniwersytetu lub w seminarium nauczyciel-

Tabela 1

Rodzaje stopni naukowych z zakresu pedagogiki oraz nauk humanistycznych i ścisłych nadanych w latach 1820-1920

Wydział	Pedagogiczny studia za granicą		Humanistyczny i nauk ścisłych studia za granicą		Pedagogiczny studia w USA		Humanistyczny i nauk ścisłych studia w USA	
	suma	%	suma	%	suma	%	suma	%
doktor filoz. (Ph. D.)	59	58,42	124	59,05	228	65,32	108	43,03
magister hum. (M. A.)	25	24,75	54	25,71	71	20,34	57	22,71
bakalář hum. (B. A.)	8	7,69	21	10,00	22	6,30	64	25,50
bez stopnia	9	8,65	11	5,24	28	8,02	22	8,77
Ogółem	101		210		349		251	

skim. Dane zebrano za lata 1820-1920, ze szczególnym uwzględnieniem okresu 1880-1920⁵.

W analizowanej próbie występuje ogółem 911 osób. Z tej liczby 450 osób było zatrudnionych w wydziałach matematyczno-przyrodniczych. Tabela 1 pokazuje analityczne ujęcie uzyskanych stopni w podziale na te, które nadano za granicą i w Stanach Zjednoczonych.

★ **WNIOSKI** ★ Jednym ze wskaźników związku z nowoczesną nauką było to, czy proces kształcenia obejmował studia za granicą. Tabela 2 pokazuje liczbę i procent pedagogów, humanistów i przedstawicieli nauk ścisłych, którzy odbyli studia za granicą

Tabela 2

Studia zagraniczne i krajowe zespołu profesorskiego
w latach 1820-1920

Wydział	Pedagogiczny		Humanistyczny i nauk ścisłych	
	suma	%	suma	%
Studia za granicą	101	22,44	210	45,55
Studia w USA	349	77,56	251	54,45
Ogółem	450		461	

⁵ Głównym źródłem danych biograficznych był Biographical Dictionary of American Educators, t. 1-3 pod red. J. F. Chlorsa, Westport, CT 1978, Greenwood Press. Aby uzyskać stosowny materiał porównawczy powyższy zbiór danych biograficznych został uzupełniony informacjami dotyczącymi przedstawicieli nauk humanistycznych i ścisłych. W tym celu wykorzystano: Dictionary of American Biography, New York 1928-1974, Charles Scribner's Sons; Dictionary of Scientific Biography, New York 1970-1976, Charles Scribner's Sons; Notable American Women 1607-1950, Cambridge, Mass. 1971, Harvard University Press; The National Cyclopedia of American Biography, New York 1898-1975, James White Company.

w latach 1820-1920. Tabela ta pokazuje, że 45,5 % przedstawicieli nauk humanistycznych i ścisłych, a jedynie 22,44 % pedagogów odbyło swoje studia za granicą. Innym wskaźnikiem związku z nowoczesną nauką było to, czy w procesie kształcenia kandydaci uzyskiwali stopień doktorski, czy też nie. Tabela 3 ujawnia, że w tym samym okresie 63 % pedagogów i 50,33 % humanistów oraz przedstawicieli nauk ścisłych uzyskało ten stopień.

Tabela 3

Zespół profesorski ze względu na posiadane stopnie doktorskie
w latach 1820-1920

Wydział	Pedagogiczny		Humanistyczny i nauk ścisłych	
	suma	%	suma	%
doktor filozofii (Ph. D.)	287	63,79	232	50,33
bez doktoratu	163	36,22	229	49,67
Ogółem	450		461	

Z powyższych dwóch tabel wynika, że pedagodzy nie studiowali tak często za granicą, jak humaniści i przedstawiciele nauk ścisłych. Stan ten wyjaśnia fakt, że w XIX i na początku XX w. pedagogika była nową dyscypliną występującą przede wszystkim w seminariach nauczycielskich. Z kolei zadaniem podstawowym tych szkół było kształcenie nauczycieli szkół elementarnych, nie zaś kultywowanie nowoczesnej nauki czy rozwijanie badań. W pierwszych dwóch dekadach XX w. wydziały pedagogiczne tworzone w szkołach pedagogicznych i uniwersytetach, gdzie zaakcentowano naukowy charakter studiów w celu podkreślenia akademickiego profilu tych instytucji. Seminarium nauczycielskie, które pozostały, przekształcano w szkoły pedagogiczne i uniwersytety i w ten sposób stawały się instytucjami badawczymi, a nie jedynie kształcącymi. Uniwersytet w Chicago jest pierwszym tego przykładem, jako

że z niego biorą początek inne znane uniwersytety, takie jak: Northern Illinois University i Arizona State University.

Inny wskaźnik (uzyskiwanie stopni doktorskich) był ważniejszym czynnikiem w procesie kształcenia kadry pedagogicznej. Spostrzeżenie to potwierdza badanie Herbst, który stwierdził, że:

"na przełomie XIX i XX w. ... magiczne urzeczenie niemieckimi uniwersytetami zaczęło błędnąć, jako że nowe amerykańskie szkoły wyższe i ich wydziały humanistyczne oraz ściśle pozbywały się zależności od niemieckiego modelu i wzorca"⁶.

Dane zawarte w tabelach 2 i 3 wskazują, że związek z nowoczesną nauką, dzięki studiom zagranicznym oraz uzyskiwaniu stopni doktorskich, w obydwu składach zespołu profesorskiego był porównywalny. W tabeli 4 natomiast zamieszczono dane pozwalające porównać stosunek procentowy uzyskiwanych stopni naukowych za granicą przez reprezentantów pedagogiki, nauk humanistycznych i ścisłych w latach 1880-1920, zaś w tabeli 5 dane dotyczące samych przedstawicieli nauk pedagogicznych, którzy nie studiomowali za granicą, lecz uzyskali stopnie w Stanach Zjednoczonych w tym samym okresie. Rozpatrując jedynie dane dotyczące samych pedagogów w obydwóch tabelach należy stwierdzić, że tendencja w kierunku uzyskiwania stopni doktorskich była widoczna. Dane te potwierdzają również wnioski wcześniej sformułowane.

★ KADRA PROFESORSKA UNIWERSYTETU W CHICAGO ★ W roku akademickim 1892/93 Uniwersytet w Chicago zatrudniał 77 pracowników zajmujących posady nauczycielskie i profesorskie. Wśród nich 36 posiadało stopnie doktora filozofii, z których 22 uzyskało je w amerykańskich uczelniach, a 14 w niemieckich. Jak stwierdził Richard Storr, "według liczby wszystkich stopni doktora filozofii

⁶ J. Herbst, op. cit., s. 4-5. Stopień doktora filozofii był stopniem najważniejszym. Niezależnie jednak od tego, można było uzyskać kilka stopni doktora nauk pedagogicznych (Ed. D's). Choć niniejsze badania obejmują studia amerykańskich pedagogów za granicą w ogóle, to jednak liczba studiujących w nie-niemieckich uniwersytetach wynosiła mniej niż jeden procent.

Tabela 4

Stopnie naukowe zespołu profesorskiego
uzyskane za granicą w latach 1880-1920

Wydział	Pedagogiczny						Humanistyczny i nauk ścisłych	
	szkoła ped. lub uniwersytet		seminarium nauczycielskie		ogółem		szkoła wyższa lub uniwersytet	
stopień	suma	%	suma	%	suma	%	suma	%
doktor filozofii (Ph.D.)	38	59,38	8	12,50	46	71,88	80	68,97
magister human. (M. A.) lub magister nauk ścisłych (M.S.)	7	10,94	6	9,38	13	20,31	21	18,10
bakalarz human. (B. A.) lub bakalarz nauk ścisłych (B. S.)	1	1,56	2	3,13	3	4,69	9	7,76
bez stopnia	0	-	2	3,13	2	3,13	6	5,17
Ogółem	46	72,88	18	27,69	64	100,00	116	100,00

uzyskanych przez członków zespołu profesorskiego, amerykańska ich proveniencja zaczęła przeważać⁷.

Jest dobrze znanym faktem, że John Dewey (1859-1952) był członkiem zespołu profesorskiego w tym uniwersytecie. Choć stopień doktorski nadano mu w 1884 r., nie studiował on za granicą. Sądzi się, że zrobił on dobrze starając się o ten stopień w Uniwersytecie Johna Hopkinsa na podstawie rozprawy o Kancie. Być może, że mógłby otrzymać wyższe wynagrodzenie, gdyby od-

⁷ R. Storr, Harper's University: The Beginning's, Chicago 1966, s. 76.

Tabela 5

Stopnie naukowe zespołu profesorskiego
z zakresu nauk pedagogicznych
uzyskane w Stanach Zjednoczonych w latach 1880-1920

Wydział	Pedagogiczny					
	Uczelnia	szkoła pedagogiczna lub uniwersytet		seminarium nauczycielskie		ogółem
stopień		suma	%	suma	%	suma
doktorat filozofii (Ph. D.)	192	72,18	15	5,64	207	77,82
magister hum, (M. A.) lub ma- gister nauk ści- słych (M. S.)	28	10,52	10	3,76	38	14,29
bakalarz hum. (B. A.) lub ba- kalarz nauk ści- słych (B. S.)	5	1,88	7	2,63	12	4,51
bez stopnia	1	0,36	8	3,00	9	3,84
Ogółem	226	84,94	40	15,03	226	100,00

był studia w Niemczech. Rektor William Rainey Harper płacił 7 000 dolarów ludziom, których potrzebował, lecz Deweyowi zaoferował jedynie 3 000 dolarów. W końcu Dewey uzyskał 4 000 dolarów, ale zrezygnował z kilkumiesięcznej pensji, aby wyjechać do Europy. W istocie Deweyowi zależało na odbyciu studiów i podróży po Europie, zwłaszcza od czasu, kiedy jego bliski przyjaciel James Tufts, po uzyskaniu doktoratu w Niemczech, przyjął posadę docenta w uniwersytecie, aby otrzymywać wyższe wynagrodzenie⁸.

Jedną ze znanych osób zatrudnionych w Uniwersytecie w Chicago za sprawą Deweya była Ella Flagg Young (1845-1918),

⁸ L. G. Smith and J. K. Smith, *Lives in Education*, Ames, IA, 1984, Educational Studies Press, s. 272-281.

53-letnia inspektorka szkolna w jednej z dzielnic miasta. Studia uniwersyteckie u Deweya rozpoczęła ona w 1895 r., niedługo po jego zatrudnieniu. Ubieganie się jej o dyplom ukończenia studiów komplikował fakt, że poprzednio ukończyła ona nie istniejące już wówczas seminarium nauczycielskie, którego dyplom był jedynie świadectwem ukończenia szkoły średniej. Jednakże w latach czterdziestych XIX w. programy seminaryjne upoważniały do traktowania absolwentów seminariów równorzędnie z absolwentami szkół pomaturalnych (post secondary courses). Szczęśliwie dla Young, Wydział Humanistyczny Uniwersytetu w Chicago nadał jej stopień bakałarza, uwzględniając jej poprzednie wykształcenie i pracę. Tak więc, aby ubiegać się o stopień doktorski musiała ona zdać egzaminy z języka francuskiego i niemieckiego. Po złożeniu tych egzaminów została dopuszczona do rygorozum doktorskiego i w konsekwencji w 1900 r. został jej nadany stopień doktora filozofii.

Jednakże przed zatrudnieniem jej przez Deweya rozważała ona możliwość studiowania za granicą, podobnie zresztą jak wielu pedagogów tamtej doby. Na przykład jedna z jej koleżanek z Wydziału Filozofii, Psychologii i Pedagogiki Julia Bulkley po odbyciu studiów zagranicznych uzyskała stopień doktorski w Uniwersytecie w Zurichu. Zarówno Young, jak i Bulkley były profesorami pedagogiki na wydziale kierowanym przez Deweya⁹.

Innym członkiem grona profesorskiego na tym wydziale był dobrze znany propagator idei "nowego wychowania" Colonel Francis Wayland Parker (1837-1902). Był on wkrótce przed śmiercią mianowany profesorem tego wydziału i wraz z częścią grona pedagogicznego chicagowskiego seminarium nauczycielskiego został przeniesiony do uniwersytetu. Formalnie Parker nigdy nie zdobył odpowiedniego wykształcenia. Wcześniej rozpoczął on pracę nauczycielską w szkołach okręgowych, po czym pracował jako dyrektor seminarium nauczycielskiego. Wtedy dopiero uznał, że jego pra-

⁹ Tamże, s. 288-298. Zob. też: J. K. Smith, Ella Flagg Young: Portrait of a Leader, Ames, IA, 1979, Iowa State Research Foundation Educational Studies Press.

ca wymaga teoretycznych podstaw. Ta świadomość przyszła we właściwym czasie, toteż opuścił on Stany Zjednoczone w 1872 r., aby podjąć studia w Uniwersytecie w Berlinie. Po dwóch latach studiów powrócił do kraju z zasobem wiedzy na temat naukowego podejścia do rozwoju dziecka. Od 1883 r. kierował seminarium nauczycielskim (Cook County Normal School, które później przekształcono w Chicago Normal). Tu właśnie uzyskał reputację jako innowator, tworząc i wprowadzając program nauczania, którego ośrodkiem było dziecko¹⁰.

W krótkim okresie 1901-1902 Uniwersytet w Chicago zatrudniał trzech znanych pedagogów. Parker zmarł w 1902 r. wskutek choroby, której stan pogorszyła depresja wywołana śmiercią żony. Dewey kierował Wydziałem Filozofii, Psychologii i Pedagogiki wraz z zespołem włączonego do uniwersytetu grona profesorskiego chicagowskiego seminarium nauczycielskiego. Sytuacja polityczna oraz konflikty wywołane oporem byłego zespołu Parkera wobec działań zmierzających do jego unowocześnienia spowodowały, że w 1904 r. opuścił Chicago, zatrudniając się w Columbia University. Wyczerpana psychicznie sytuacją polityczną i własnymi problemami Young poszła za przykładem Deweya, zrywając więzi z uniwersytetem. Przez jeden rok studiowała w Europie, a po powrocie poświęciła się propagowaniu potrzeby powrotu do koncepcji seminarium nauczycielskiego. W 1909 r. została inspektorem szkolnym w Chicago i tym samym pierwszą kobietą kierującą miejscowym systemem szkolnym

★ **PODSUMOWANIE** ★ Przedstawione powyżej fakty pozwalają stwierdzić, że profesura wydziałów pedagogicznych była zainteresowana poszukiwaniem bardziej nowoczesnych metod badań naukowych w dziedzinie wychowania i nauczania. Chociaż członkowie zespołu profesorskiego nie studiowali za granicą tak licznie, jak ich koledzy z wydziałów humanistycznych i nauk ścisłych, to jed-

¹⁰ L. G. Smith and J. K. Smith, *Lives...*, s. 246-271. Zob. też: J. K. Campbell, *Francis Weyland Parker. The Children's Crusader*, New York 1968, Teacher's College Press.

nak postęp w tym zakresie był szybszy niż w innych tradycyjnych dyscyplinach naukowych. Na podstawie przeprowadzonych badań można stwierdzić, że pedagodzy dążyli usilnie do uzyskiwania stopni doktorskich i tym samym do tworzenia naukowych podstaw uprawianej dyscypliny, podobnie jak to miało miejsce w przypadku dyscyplin humanistycznych i ścisłych.

Sylwetki trzech znanych pedagogów potwierdzają wyraźne zainteresowania rozwojem naukowych studiów w dziedzinie wychowania. Parker stał się znany jako twórca pedagogiki progresywistycznej, Dewey uzyskał sławę jako uczonego, który dał początek filozoficznemu eksperymentalizmowi, natomiast Young jako kierownik spraw oświatowych w Chicago wprowadziła do szkół wiele naukowo dowiedzionych zasad w duchu "nowego wychowania". Potrafiła ona połączyć teoretyczne wykształcenie uzyskane w kraju i za granicą z praktycznym podejściem do spraw codziennej pracy dydaktyczno-wychowawczej. Słuszne wydaje się także domniemanie, że wszyscy troje odczuwali intelektualny dług wobec niemieckiej nauki.

Z języka angielskiego przełożył
Czesław Majorek

Joan K. Smith

EINFLUSS DER STUDIEN IN EUROPA AUF DIE HERAUSBILDUNG
DER AMERIKANISCHEN PROFESSORENGRUPPE
IM XIX JAHRHUNDERT

Zusammenfassung

Die europäische Wissenschaft hat im beruflichen Qualifizierungsprozess vieler amerikanischer Professoren eine grosse Rolle gespielt. In dem Prozess des Wissens- und Kenntniserwerbs der amerikanischen Wissenschaftler war die deutsche Wissenschaft ein wichtiger Faktor. Das Grundanliegen der durchgeführten Forschungen war der Vergleich zwischen der Gestaltung des Professorenteams im Bereich der Erziehungswissenschaften mit der Entwicklung der wissenschaftlichen Kader in anderen Bereichen, d. i. der Geisteswissenschaften und der Naturwissenschaften.

Aufgrund der in biographischen Wörterbüchern veröffentlichten Informationen sind folgende Daten zusammengestellt worden: Art, Zeit, Stelle und Zahl der erreichten wissenschaftlichen Grade; beendete Studien im Ausland oder Inland; der Hauptarbeitsplatz, d. i. eine Universität oder andere Hochschule oder auch ein Lehrerseminar. Insgesamt wurden 911 Biographien von Professoren, die an Universitätsfakultäten ausserhalb der Pädagogik beschäftigt waren und 451 Biographien von Professoren der breit verstandenen Pädagogik untersucht. Die so erreichten Forschungsergebnisse erlauben festzustellen, dass die Bildung der amerikanischen Professoren sowohl auf dem Gebiet der Geistes- und Naturwissenschaften als auch der Erziehungswissenschaften vergleichbar ist. Unabhängig von den oben genannten Angaben wurden Charakteristiken von drei Professoren der Pädagogischen Fakultät der Universität in Chicago dargestellt, was als Beispiel verschiedener Wege zur Erreichung wissenschaftlicher Qualifikationen auf dem Gebiet der Erziehungswissenschaften gelten kann.

Иоан К. Смит

Влияние учения в Европе на формирование
американского профессорского состава в XIX в.
/содержание/

Европейская наука играла важную роль в процессе повышения профессиональной квалификации многих американских профессоров. В частности немецкая наука была существенным фактором получения ими научных знаний и умения. Основной целью исследований было сравнение формирования профессорского состава в сфере наук о воспитании с развитием научных кадров в других областях, т.е. гуманитарных и точных наук.

На основании данных, помещенных в биографических словарях, были собраны следующие данные: род, время, место и количество полученных научных степеней; законченное учение за границей или в своей стране; основное место работы, т.е. университет, другая высшая школа или учительский семинар. В общем исследованы были 911 биографий профессоров, работающих в разных университетских отделениях /кроме педагогики/, а также 451 биография профессоров педагогики в широком смысле этого слова. Результаты этих исследований позволяют сделать следующий вывод: формирование американского профессорского состава как в области гуманитарных и точных наук, так и наук о воспитании было близкое. Независимо от приведенных данных, автор представил три портрета профессоров педагогики университета в Чикаго с целью дать пример разных способов /путей/ получения научной квалификации в сфере наук о воспитании.